

KÄSKKIRI

31. august 2016 nr 1-1/16/321

Metssigade küttemise korraldamine sigade Aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil

I. Asjaolud ja põhjendus

1. Sigade Aafrika katk (edaspidi: SAK) on väga ohtlik loomataud, millele on võrdselt vastuvõtlikud nii kodu- kui metssead. Haigusele on iseloomulik palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest). Haiguse tekitajaks on viirus, mis on äärmiselt nakkav ja mis levib eelkõige loomade omavahelise otsese kontakti teel, lisaks veel ka korjaste, kõikide haigustekitajaga saastunud esemete, transpordivahendite, loomasööda jmt vahendusel.
2. SAK on taud, mille puhangute puhul rakendab ettevaatusabinõusid taudi laialdasema leviku tõkestamiseks ka Euroopa Liit, kehtestades piiranguid liikmesriikide vahelisele kauplemisele elussigade või nende paljundusmaterjali, nendelt sigadelt pärinevale lihale või seda liha sisaldavatele toodetele. Euroopa Komisjoni otsusega rakenduvate kitsenduste ulatus ja kohalduvus sõltub sellest, kui suureks on hinnatud ohtu taudi levikuks.
3. Euroopa Komisjoni 27.07.2016 rakendusotsusega (EL) 2016/1236, millega muudetakse rakendusotsuse 2014/709/EL (milles käsitletakse loomatervishoiualaseid tõrjemeetmeid seoses sigade Aafrika katkuga teatavates liikmesriikides) lisa seoses Eestit, Lätit, Leedut ja Poolat käsitlevate kannetega, kinnitati seakatku tauditsoonide uued piirid ja kogu Mandri-Eesti arvati II tsooni.¹
4. Riikliku loomatauditõrje komisjoni 28.06.2016 otsusega (registreeritud Maaeluministeeriumi dokumendihaldussüsteemis 08.07.2016 nr 1.11-20/7 all) on seatud eesmärk saavutada metssigade asustustihedus 2016/2017 jahiaasta lõpuks 2 isendit 1000 hektari jahimaa kohta.²
5. 2015/2016 jahiaastaks kehtestas Keskkonnaamet Keskkonnaagentuuri 2015. aasta ulukiasurkondade seisundi ja küttemissoovituse aruandele tuginedes kohustuse kütida 29 600 metssiga.³ Jahindusnõukogude esitatud 2015/2016 jahiaasta kokkuvõtete kohaselt

¹KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2016/1236 on leitav aadressil: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.202.01.0045.01.EST&toc=OJ:L:2016:202:TOC.

²Protokoll on leitav aadressil: <http://dhs-adr-kea.envir.ee/Display.aspx?ID=49788&Root=49788>.

³ Keskkonnaameti peadirektori 18.08.2015 käskkiri nr 1-4.1/15/365 „Metssigade küttemise korraldamine sigade

ettenähtud miinimum täideti ning paljudes maakondades seda ka ületati.⁴ Kokku küitati 32 330 metssiga. Jahipiirkondades, kus kehtestatud küttimismaht jäi täitmata, oli põhjuseks SAK-st tingitud metssigade madal arvukus. Lisaks küttimisele hukati 35 katku kahtlusega metssiga ja leiti 2006 korjust. Küttimise ja SAK-i tulemusel suri möödunud jahiaastal kokku vähemalt 34 371 metssiga.

6. Keskkonnaagentuuri 2016. aasta ulukiasurkondade seisundi ja küttimissoovituse aruandele (edaspidi: seirearuanne) tuginedes tuleb tänavu küttida vähemalt 17 850 metssiga.⁵ Keskkonnaagentuuri hinnangul ei ole möödunud 2015/2016 jahiaastal rakendatud suurem küttimissurve SAK-st veel puutumata aladel enamasti kaasa toonud oodatud asustustiheduse vähenemist. Sellest lähtuvalt soovib Keskkonnaagentuur 2016/2017 jahiaastal kõrgendatud küttimissurvet metsseasurkonnale eesmärgiga viia arvukus 2016/2017 jahiaasta lõpuks (28.02.2017) asustustiheduseni maksimaalselt 2,0 isendit 1000 ha jahimaa kohta. Aladel, kus SAK on metssea arvukust vähendanud alla 1,5 isendi 1000 ha jahimaa kohta, tuleks jätkata küttimist vähemalt juurdekasvu ulatuses. Seirearuandes soovib Keskkonnaagentuur täiskasvanute ja kesikute seas küttida emiseid mitte vähem kui kulte ning SAK-st räsitud aladel ei tohiks hakata tegelema emiste hoiuga, vaid neid tuleks küttida proportsionaalselt nende osakaaluga asurkonnas. SAK-st puutumata aladel tuleb jätkata täiskasvanute ja kesikute seas emiste küttimist kõrgendatud osakaalus.
7. Saavutamaks riikliku loomatauditõrje komisjoni 28.06.2016 otsusega seatud eesmärki – 2 metssiga 1000 ha jahimaa kohta 2016/2017 jahiaasta lõpuks, tuleks metssigu küttida minimaalselt Keskkonnaagentuuri poolt seirearuandes etteantud mahus. 2017/2018 jahiaasta lõpuks tuleb saavutada metssigade asustustihedus maksimaalselt 1,5 isendit 1000 ha jahimaa kohta kõigis jahipiirkondades.
8. Keskkonnaameti peadirektori 23.05.2014 käskkirjaga nr 1-4.1/14/259 „Jahindusnõukogu töökord” on kinnitanud jahindusnõukogu töökord (edaspidi: töökord). Jahindusnõukogu pädevuses on töökorra p 2.2 järgi muuhulgas metssea küttimismahu ja -struktuuri kokkuleppimine igaks jahiaastaks jahipiirkondade kaupa lähtudes jahiulukite seirearuandest ja jahipiirkonna kasutaja ettepanekust.
9. Jahindusnõukogud on 2016/2017 jahiaastaks (01.03.2016–28.02.2017) kokku leppinud kütitavate metssigade koguarvuks 14 573 isendit.
10. Keskkonnaagentuuri seirearuandes toodud minimaalsest küttimismahust väiksemas mahus lepiti küttimismaht kokku Rapla, Saare, Viljandi, Valga ja Võru maakondades. Kokkulepe jäi saavutamata Hiiu maakonna jahindusnõukogus. Põlva maakonna jahindusnõukogus lepiti küttimismahu asemel kokku metssea küttimise jätkamises SAK leviku piiramiseks, saavutamaks arvukuseks $\leq 1,5$ isendit 1000 ha jahimaa kohta.
11. Jahiseaduse § 23 lg 4 p 5 kohaselt korraldab jahipidamist uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks Keskkonnaamet.
12. Riikliku loomatauditõrje komisjoni 28.06.2016 otsusega seatud eesmärgi täitmiseks ning tuginedes Keskkonnaagentuuri seirearuandes antud soovitudele ning Keskkonnaameti, Keskkonnaministeeriumi ja Keskkonnaagentuuri 28.07.2016 nõupidamisel (protokoll on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 08.08.2016 nr 1-10/16/80 all) tehtud ettepanekutele metssigade küttimismahu osas kehtestab Keskkonnaamet uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise meetmena metssigade asurkonna arvukuse

Aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti vabariigi territooriumil”.

⁴ Kokkuvõte on leitav aadressil:

http://www.keskkonnaamet.ee/public/Metssigade_kuttimine_2015_Eesti_kuud_seisuga_01.03.2016.pdf.

⁵ Aruanne on leitav aadressil: http://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/seirearuanne_2016.pdf.

vähendamiseks metssigade küttemismahu nendes maakondades, kus jahindusnõukogudes kokkulepitud küttemismaht jäi väiksemaks Keskkonnaagentuuri ettepanekust või jäi küttemismaht kokku leppimata. Küttemismahu jaotuse ettepaneku nende maakondade jahipiirkondade vahel on teinud Keskkonnaagentuur (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 08.08.2016 nr 13-11/16/192 all).

13. 2016. aasta juulis toimunud jahindusnõukogudes lepiti metssea küttemisstruktuur kokku ainult kahes maakonnas – Lääne ja Harju maakondades. Kuna küttemisstruktuuri kokkuleppimine on jahiseaduse § 22 lg 1 järgi kohustuslik, siis kehtestab Keskkonnaamet kõigi Eesti Vabariigi jahipiirkondade kohta ühtse metssigade küttemisstruktuuri. Euroopa Komisjoni koostatud SAK tõrjumise strateegias on soovituslik emiste küttemisprotsent täiskasvanud isendite seas 50%.⁶ Keskkonnaagentuuri seirearuandes antud soovitusel järgi peab kütitavate isendite seas olema põrsaste osakaal vähemalt 50% ning emiste osakaal kesikute ja täiskasvanud isendite seas vähemalt 50–60%. Kuna SAK-st ning intensiivsest küttemisest põhjustatud suremus on lisaks metssigade üldarvukuse vähenemisele toonud kaasa ka muutused populatsiooni soolises ja vanuselises struktuuris, võib erinevalt tavapärasest olukorrast olla piirkonniti väiksem ka juurdekasv ehk põrsaste osakaal. Sellest tingituna võib kohustuslik põrsaste osakaalu määramine küttemismahust saada osades jahipiirkondades takistuseks üldise küttemismahu täitmisel, mistõttu ei ole mõistlik määrata seda kohustusena, vaid soovitusena.
14. Jahiseaduse § 13 järgi on jahipiirkonna kasutusõigus õigus korraldada jahipiirkonnas jahti ja teha jahiulukite seiret seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud alustel ja korras. Jahiseaduse § 14 kohaselt antakse jahipiirkonna kasutusõigusõigus jahipiirkonna kasutusõiguse loaga. **Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahindusnõukogus kokku lepitud või Keskkonnaameti kinnitatud metssigade küttemismaht ning -struktuur on jahipiirkonna kasutusõiguse loast tulenev kohustus.** Samuti on Keskkonnaameti poolt uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks seatavad teised meetmed jahipiirkonna kasutusõiguse loast tulenevad kohustused. Jahiseaduse § 20 lg 2 p 6 järgi tunnistatakse jahipiirkonna kasutusõiguse luba kehtetuks, kui jahipiirkonna kasutaja ei täida jahipiirkonna kasutusõiguse loas sätestatud kohustusi.
15. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks tuleb jahipiirkondade kasutajatel teavitada metssigade küttemisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10. kuupäevaks Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo vastava maakonna jahinduse spetsialisti e-posti aadressil.⁷
16. Jahindusnõukogul tuleb teha jahiaasta lõppedes kokkuvõtte jahipiirkondade kaupa Keskkonnaameti kinnitatud metssigade küttemismahu ning -struktuuri täitmise osas ning esitada see hiljemalt 01.05.2017 Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee.
17. Töökorra p 2.3 järgi teeb jahindusnõukogu ettepaneku jahipiirkonna kasutusõiguse loa andjale jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks, kui on rikutud küttemismahu ja -struktuuri kokkuleppeid ning p 2.5 alusel annab seisukoha Keskkonnaametile jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtivuse pikendamise kohta. Küttemiskohustuse täitmise hindamisel ning ettepaneku tegemisel jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks arvestatakse jahipiirkonna kasutaja poolt teatatud ning Veterinaar- ja Toiduameti poolt fikseeritud surnuna leitud ning SAK tunnustega jahiloata surmatud metssigade mahtusid ja seire tulemusi. Kui jahipiirkonna

⁶ Euroopa Komisjoni töödokument SANTE/7113/2015 - Rev 4, p 3.1.2. Dokument on leitav aadressil: http://ec.europa.eu/food/animals/docs/ad_control-measures_asf_wrk-doc-sante-2015-7113.pdf.

⁷ Jahinduse ja vee-elustiku büroo jahinduse spetsialistide kontaktid on leitavad aadressil: <http://keskkonnaamet.ee/organistatsioon/kontakt-2/jave-buroo/>.

kasutaja ei ole jahindusnõukogu poolt kokku lepitud metssigade küttimehahtu või -struktuuri mõjuva põhjuseta täitnud, esitab jahindusnõukogu Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee hiljemalt 01.05.2017 ettepaneku jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks.

18. Jahiulukite lisaõõtmine mõjub metssigade arvukusele soodustavalt. Seetõttu on vajalik uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks keelata metssigade lisaõõtmine aastaringelt kogu Eesti Vabariigi territooriumil, tegemata erandit aladele, kus SAK veel diagnoositud ei ole. Samas on põhjendatud uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks lubada metssigade lisaõõtmist erandkorras peibutamise eesmärgil (edaspidi ka *lisaõõtmiskoht*) ajalise piiranguta, võimaldamaks varitsusjahil kõrgistmelt metssigade küttimeist. Euroopa Komisjoni koostatud SAK tõrjumise strateegias on seatud piirang metssea peibutamiseks kasutatavale söödakogusele – 10 kg/km²/kuus. Lisaks tuleb strateegia järgi vältida teiste ulukite lisaõõtmiseks kasutatava sööda kättesaadavust metsseale.⁸ Käesolevas käskkirjas ei ole lisaõõtmisena käsitletud soolakut, kui anorgaanilist toidulisandit, mida kasutavad eelkõige hirvlased.
19. Metssigade peibutamise eesmärgil võib lisaõõtmiskohas korraga maas olla kuni 5 kg lisaõõta. Söödaautomaadis tohib olla kuni 100 kg lisaõõta. Isevolse söödaautomaadi korral ei tohi ööpäevas väljastatav kogus ületada 5 kg. Lisaõõda kogus ühes lisaõõtmiskohas ühes kalendrikuus ei tohi olla suurem kui 100 kg. Lisaõõtmise kohtade omavaheline kaugus peab olema vähemalt 1 km ning lisaõõta ei tohi olla kaugemal kui 150 m kõrgistmest. 1000 ha jahimaa kohta on lubatud kuni üks lisaõõtmiskoht.
20. Lisaõõtmiskohtadest ülevaate saamiseks tuleb jahipiirkonna kasutajal kõik lisaõõtmiskohad registreerida Keskkonnaametis hiljemalt 30.09.2016 (registreerimisvorm käskkirja lisa 2). Uue lisaõõtmiskoha kasutuselevõtu puhul tuleb täidetud registreerimisvorm edastada Keskkonnaametile enne lisaõõtmiskoha kasutuselevõttu. Kuni 30.09.2016 tuleb täidetud registreerimisvorm saata Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo vastava maakonna jahinduse spetsialistile.⁹ Alates 01.10.2016 tuleb täidetud lisaõõtmiskoha registreerimisvorm saata Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee. Arvestades olulisi asjaolusid (lisaõõtmiskoha kaugus teisest registreerimiseks esitatud lisaõõtmiskohast, lisaõõtmiskoha kaugus seafarmist vmt) võib Keskkonnaamet lisaõõtmiskoha registreerimisest keelduda. Keskkonnaamet otsustab lisaõõtmiskoha registreerimise 10 (kümme) tööpäeva jooksul täidetud registreerimisvormi saamisest. Sama tähtaja jooksul teavitatakse jahipiirkonna kasutajat registreerimisest või registreerimisest keeldumisest. Alates 14.10.2016 (s.o 10 tööpäeva arvates 30.09.2016) on metssigade lisaõõtmine peibutamise eesmärgil lubatud üksnes Keskkonnaametis registreeritud lisaõõtmiskohas.
21. Lisaõõtmiskohas olevad tegutsemisjäljed on olulised metssigade arvukuse hindamise seisukohast. Lisaõõtmiskoha omanik peab lubama paigaldada uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks vajaliku metssigade seire läbiviimiseks seiret teostaval asutusel lisaõõtmiskohtadesse rajakaameraid.
22. Haldusmenetluse seaduse § 53 lg 1 p 4 ja lg 2 p 3 kohaselt võib haldusorgan jätta enesele võimaluse haldusakti hilisemaks muutmiseks, kehtetuks tunnistamiseks või kõrvaltingimuse kehtestamiseks, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel. Vastavalt jahiseaduse regulatsioonile toimub jahipidamise

⁸ Euroopa Komisjoni töödokument SANTE/7113/2015 - Rev 4, p-d 3.1.1 ja 3.1.2. Dokument on leitav aadressil: http://ec.europa.eu/food/animals/docs/ad_control-measures_asf_wrk-doc-sante-2015-7113.pdf.

⁹ Jahinduse ja vee-elustiku büroo jahinduse spetsialistide kontaktid on leitavad aadressil: <http://keskkonnaamet.ee/organistatsioon/kontakt-2/jave-buroo/>.

korraldamine uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks Keskkonnaameti kaalutusõiguse alusel. Arvestades lisaõõtmise mõju metssea arvukusele ning seega käesoleva käskkirjaga kehtestatavate lisaõõtmise piirangute rikkumise eeldatavaid tagajärgi, jätab Keskkonnaamet endale õiguse tunnistada luba metssigu peibutamise eesmärgil lisaõõta kehtetuks, kui ilmnevad lisaõõtmisega seotud kohustuste rikkumised.

23. Jahiulukite lisaõõtmine on jahiseaduse § 46 lg 2 ning looduskaitseaduse § 14 lg 1 p 10 ja § 50 lg 9 alusel keelatud arvestades looduskaitseaduse ja selle alamaktides toodud erisusi.
24. Kaitstaval loodusobjektidel toimub uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks jahil pidamine kooskõlas kaitse-eeskirjaga.
25. Keskkonnaameti peadirektori 30.10.2014 käskkiri nr 1-4.1/14/481 „Sigade Aafrika katku tsoonides kütitud metssigadest teavitamine“ jääb kehtima ning teavitamine toimub vastavalt käskkirjas kehtestatud korrale.
26. Metssigade küttemahuhajaduspõhiseks korrigeerimiseks vajab Keskkonnaamet informatsiooni SAK surnud ning SAK tunnustega jahiloata surmatud metssigade kohta. Uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks tuleb Veterinaar- ja Toiduametil surnuna leitud metssigadest ning SAK tunnustega jahiloata surmatud metssigadest teavitada Keskkonnaameti kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee. Märkida tuleb metssigade arv, sugu, vanusegrupp ja jahipiirkond.
27. SAK levikust ja intensiivsest kütimisest põhjustatud metssigade suurenenud suremusega on muutunud ka populatsiooni sooline, vanuseline, sotsiaalne ja ruumiline struktuur, mis toob kaasa muutused populatsiooni reproduktsioonivõimes. Sellega seoses on vajalik läbi viia vastavad uuringud, mille algmaterjaliks on kütitud emastelt isenditelt kogutavad sigimisorganid (emakas koos munasarjadega) ja vähemalt ühe aasta vanustelt isenditelt vanuse määramiseks alalõualuud. Algmaterjali vajaliku koguse maakondade kaupa ja kogumise juhendi annab Keskkonnaagentuur hiljemalt 01.11.2016.
28. Metssigade arvukuse piiramise kui SAK leviku tõkestamise vältimatu abinõu tõhusamaks rakendamiseks võttis Riigikogu 19.11.2015 vastu jahiseaduse muutmise seaduse, mis jõustus 11.12.2015. 11.12.2015 jõustunud jahiseaduse § 24 lg 7 alusel on Keskkonnaametil õigus kehtestada SAK tõrjumise eesmärgil ajavahemik, mille jooksul on lubatud metssigade laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil. Jahiseaduse muutmise seaduse (77 SE) seletuskirjas leitakse, et nimetatud meetmed aitavad tõhusalt kaasa metssigade arvukuse piiramisele.¹⁰ Seletuskirjas selgitatakse, et sõidukites on lasu sooritamiseks parem vaateväli (kütt asub maapinnast kõrgemal) ja sõidukile toetumisel on tabamise tõenäosus suurem. Tehisvalgusallika kasutamine aga võimaldab täpsemalt lasta. Eriti oluliseks on kunstliku valgusallika kasutamist hinnatud hilissuvel ja sügisel. Keskkonnaameti peadirektori 06.01.2016 käskkirjaga nr 1-4.1/16/1 „Metssigade aafrika katku tõrjumise eesmärgil ajavahemiku kehtestamine, mille jooksul on lubatud metssigade laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil“. Kõnealuse käskkirjaga lubati SAK tõrjumise eesmärgil lasta metssigu seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil

¹⁰ Jahiseaduse muutmise seaduse (77 SE) seletuskiri on leitav aadressil: [http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/3743115d-547b-4f4b-8393-a009bccb8a2f/Jahiseaduse%20muutmise%20seaduse%20eeln%C3%B5u%20\(77%20SE\)/](http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/3743115d-547b-4f4b-8393-a009bccb8a2f/Jahiseaduse%20muutmise%20seaduse%20eeln%C3%B5u%20(77%20SE)/).

käskkirja jõustumisest kuni 28.02.2017. Kuna eesmärk saavutada metssigade asustustihedus 1,5 isendit 1000 ha jahimaa kohta on seatud 2017/2018 jahiaasta lõpuks (28.02.2018) on mõistlik pikendada ka vastavate abinõude kasutamist sama tähtajani.

29. Lisaks eeltoodule tuleb jahipidamisel juhendada põllumajandusministri 23.11.2004 määruse nr 179 „Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri” 4. peatükis („Sigade katku tõrje metssigadel”) SAK tõrje kohta sätestatud, samuti Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori asetäitja 27.03.2015 käskkirjaga nr 69 „Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori 16. jaanuari 2015. a käskkirjaga nr 12 „Proovivõtu juhendi ja proovide kaaskirja vormi kinnitamine sigade Aafrika katku uurimiseks metssigadel“ muutmine” kinnitatud juhendist („Juhend proovide võtmiseks sigade Aafrika katku uurimiseks”) ja vormidest.¹¹ Täiendav informatsioon SAK kohta (sh õppevideod ja juhised jahimeestele) on leitav Maaeluministeriumi veebilehel aadressil <http://www.agri.ee/et/seakatk>.
30. Käskkirja eelnõud on tutvustatud Maaeluministeriumile, Veterinaar- ja Toiduametile, Keskkonnaagentuurile, Keskkonnainspeksioonile, Eesti Jahimeeste Seltsile, EESTI ERAMETSALIIDULE ja riiklikule loomatauditõrje komisjonile ning ära kuulatud on nende arvamused (Keskkonnaagentuuri, Eesti Jahimeeste Seltsi, Veterinaar- ja Toiduameti ning EESTI ERAMETSALIIDU arvamused on registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis vastavalt 24.08.2016 nr 13-11/16/203 all, 22.08.2016 nr 13-11/16/198 all, 24.08.2016 nr 13-11/16/204 all, 23.08.2016 nr 13-11/16/198-2 all ja 30.08.2016 nr 13-11/16/204-2 all). Tehtud ettepanekutega on suuremas osas arvestatud ja käskkirja vastavalt täiendatud. Arvestatud ei ole Eesti Jahimeeste Seltsi ettepanekutega lubada metssigade küttimist piiranguteta ka kaitstavatel loodusobjektidel ja saartel metssigade lisaõttmist ning EESTI ERAMETSALIIDU ettepanekut lükata käskkirja andmine edasi kuni riiklikult loomatauditõrje komisjonilt oma pöördumisele vastuse saamiseni. Nimetatud ettepanekuid ei pea Keskkonnaamet põhjendatuks. Metssigade lisaõttmise keelustamise vajadust kogu Eesti territooriumil (sh saartel) on selgitatud käskkirja p-s 18. Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et 24.08.2016 diagnoosis Veterinaar- ja Toiduamet SAK-i Saare maakonnas Valjala vallas Sakla külas asuvas 2700 seaga farmis. Arvestades ühelt poolt lisaõttmise mõju metssigade arvukusele, teiselt poolt eesmärki viia metssigade arvukus 2016/2017 jahiaasta lõpuks asustustiheduseni maksimaalselt 2,0 isendit 1000 ha jahimaa kohta ning 2017/2018 jahiaasta lõpuks 1,5 isendit 1000 ha jahimaa kohta, ei ole põhjendatud ka seni SAK diagnoosita aladel metssigade arvukust soodustavat lisaõttmist lubada. Kaitstavatel loodusobjektidel metssea küttimise kohta selgitab Keskkonnaamet, et looduskaitseaduse § 30 lg 4 p-st 4 ja § 31 lg 2 p-st 9 tulenevalt on jahipidamise lubatavus kaitsealadel ja püsielupaikades reguleeritud kaitse-eeskirjaga, mille on sama seaduse § 10 lg 1 või 2 alusel kehtestanud Vabariigi Valitsus või keskkonnaminister (hoiualade kohta kaitse-eeskirja ei kehtestata ning looduskaitseadusest tulenevalt ei ole hoiualal jahipidamine piiratud, v.a looduskaitseaduse § 14 lg 1 p-des 6 ja 10 sätestatud ehitusteatisel kohustusega või ehitusloakohustusliku jahindusliku ehitise ehitamise ning lisaõttmise piirang). Looduskaitseaduses ega muus õigusaktis ei ole sätestatud Keskkonnaameti õigust Vabariigi Valitsuse ega keskkonnaministri kehtestatust erandeid teha. Konkreetselt metsise püsielupaikades jahti pidades tuleb lähtuda keskkonnaministri 13.01.2005 määruses nr 1 „Metsise püsielupaikade kaitse alla võtmine” sätestatud. Viidatud määruse § 4 lg-st 4 tulenevalt ning arvestades keskkonnaministri 28.05.2013 määruse nr 32 „Jahieeskiri” § 5 lg-s 6 kehtestatud metssea jahiaega on metsise püsielupaiga piiranguvööndis näiteks varitsus- või hiilimis- või ajujaht lubatud aasta ringi, sihtkaitsevööndis on metsaseajaht lubatud 1. septembrist kuni 31. jaanuarini. Seoses EESTI ERAMETSALIIDU

¹¹ Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori asetäitja 27.03.2015 käskkirja nr 69 „Veterinaar- ja Toiduameti peadirektori 16. jaanuari 2015. a käskkirjaga nr 12 „Proovivõtu juhendi ja proovide kaaskirja vormi kinnitamine sigade Aafrika katku uurimiseks metssigadel“ muutmine” koos lisadega on leitav aadressil: <http://www.ejs.ee/wp-content/uploads/2015/10/kaaskirja-k%C3%A4skkirja.pdf>.

ettepanekuga lükata käskkirja andmine edasi märgib Keskkonnaamet, et SAK tõrje tõhususe eesmärgil on vajalik alustada jahinduslike tõrjemeetmete elluviimisega võimalikult kiiresti. Ka riikliku loomatauditõrje komisjoni 14.06.2016 vastuses EESTI ERAMETSALIIDU pöördumisele märgitakse, et otsus EESTI ERAMETSALIIDU ettepaneku kohta võetakse vastu, kui on olemas Keskkonnaameti otsus metssigade küttemise korraldamise kohta alanud jahiaastal.

II. Otsustus

Arvestades käesoleva käskkirja punktis I toodud asjaolusid ning põhjendusi ning jahiseaduse § 13, § 14 lg 3, § 23 lg 4 p 5, § 24 lg 7, haldusmenetluse seaduse § 53 lg 1 p 4 ja lg 2 p 3 ja keskkonnaministri 20.05.2014 määruse nr 13 "Keskkonnaameti põhimäärus" § 5 lg 2 p 41 ja p 42, § 6 lg 2 p 19 alusel,

OTSUSTAN:

1. kinnitan uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise meetmena metssigade asurkonna arvukuse vähendamiseks 2016/2017 jahiaastaks metssigade küttemismahu Hiiu, Põlva, Rapla, Saare, Valga, Viljandi ja Võru maakondades (lisa 1);
2. kohustan jahipiirkondade kasutajaid järgima metssigade küttemisstruktuuri, kus kütitavate kesikute ja täiskasvanud isendite seas peab olema emiste osakaal vähemalt 50%, põrsaste soovituslik osakaal 50%;
3. kohustan jahipiirkondade kasutajaid uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks teavitama metssigade küttemisest (arv, sugu, vanusegrupp) kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo vastava maakonna jahinduse spetsialisti e-posti aadressil;
4. kohustan jahipiirkondade kasutajaid alates Keskkonnaagentuuri poolt hiljemalt 01.11.2016 antavale mahule ja juhendile koguma metssigade populatsiooni juurdekasvu uurimiseks kütitud emaste metssigade sigimiselundkondi ja alalõualuid;
5. kohustan jahindusnõukogu tegema jahiaasta lõppedes kokkuvõtte jahipiirkondade kaupa metssigade küttemismahu ning -struktuuri täitmise osas ning esitada see hiljemalt 01.05.2017 Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee;
6. kohustan jahindusnõukogu jahiaasta lõppedes analüüsima metssigade küttemismahu ning -struktuuri täitmist jahipiirkonna kasutaja poolt ning mõjuva põhjuseta kokkulepete rikkumise korral esitada Keskkonnaametile e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee hiljemalt 01.05.2017 ettepaneku vastava jahipiirkonna kasutusõiguse loa kehtetuks tunnistamiseks;
7. keelan metssigade lisaõotmise (v.a soolak) Eesti Vabariigi territooriumil aastaringelt. Lubatud on lisaõöda kasutamine ajalise piiranguta metssigade peibutamise eesmärgil. Söödaautomaadis tohib olla kuni 100 kg ning lisaõötmiskohas maas kuni 5 kg lisaõöta. Isevolse söödaautomaadi korral ei tohi ööpäevas väljastatav kogus ületada 5 kg. Ühes lisaõötmiskohas võib kalendrikuu jooksul peibutamiseks kasutada kuni 100 kg lisaõöta. Lisaõötmiskohtade kaugus teineteisest peab olema vähemalt 1 km ning lisaõöt ei tohi olla kaugemal kui 150 m kõrgistmest. 1000 ha jahimaa kohta on lubatud kuni üks lisaõötmiskoht. Alates 14.10.2016 on metssigade lisaõötmine peibutamise eesmärgil lubatud vaid Keskkonnaametis registreeritud lisaõötmiskohas.

8. kohustan jahipiirkondade kasutajaid esitama hiljemalt 30.09.2016 andmed lisasöötiskohtadest vastavalt käesoleva käskkirja lisas 2 toodud vormile Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo vastava maakonna jahinduse spetsialisti e-posti aadressile;
9. kohustan jahipiirkondade kasutajaid esitama alates 01.10.2016 andmed igast uuest kasutusele võetavast lisasöötiskohast vastavalt käesoleva käskkirja lisas 2 toodud vormile. Andmed tuleb saata Keskkonnaameti e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee enne lisasöötiskoha kasutusele võtmist;
10. kohustan jahipiirkonna kasutajaid lubama uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks vajaliku metssigade seire läbiviimiseks paigaldama seiret teostaval asutusel lisasöötiskohtadesse rajakaameraid;
11. uluki kaudu leviva haiguse tõkestamiseks lugeda käesoleva käskkirja otsustava osa punktid 1–4 ja 7–10 jahipiirkonna kasutusõiguse loast tulenevateks kohustusteks;
12. käesoleva käskkirja otsustava osa punktides 7–10 sätestatud kohustuste rikkumise puhuks jätab Keskkonnaamet endale õiguse tunnistada käesoleva käskkirja otsustava osa punktis 7 kehtestud luba kasutada lisasööta metssigade peibutamise eesmärgil kehtetuks;
13. käesoleva käskkirja otsustava osa punktiga 1 kinnitatud küttimehahtu ja otsustava osa punktiga 2 kinnitatud küttimestruktuuri võib Keskkonnaamet muuta, kui see on vajalik tulenevalt surnuna leitud metssigade ning sigade Aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigade kohta laekunud informatsioonist ning seire tulemustest;
14. uluki kaudu leviva haiguse tõkestamise tagamiseks tuleb Veterinaar- ja Toiduametil surnuna leitud metssigadest ning sigade Aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigadest teavitada Keskkonnaameti kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks e-posti aadressil jave@keskkonnaamet.ee. Märkida tuleb metssigade arv, sugu, vanusegrupp ja jahipiirkond;
15. lubada sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil lasta metssigu seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil kuni 28.02.2018;
16. tunnistada kehtetuks Keskkonnaameti peadirektori 18.08.2015 käskkiri nr 1-4.1/15/365 „Metssigade küttime korraldamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil“;
17. Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku bürool teha käskkiri e-posti teel teatavaks jahipiirkonna kasutusõiguse loa omajatele ja jahindusnõukogudele ning sisekommunikatsiooni peaspetsialistil avaldada teade Keskkonnaameti koduleheküljel;
18. kontrolli käesoleva käskkirja täitmise ja ajakohastamise üle panen Keskkonnaameti metsaosakonna jahinduse ja vee-elustiku büroo juhataja Aimar Rakkole.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses või halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul käskkirja teatavakstegemisest vaide Keskkonnaametile või kaebuse Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Erik Kosenkranius
peadirektori asetäitja peadirektori ülesannetes

Lisad: 1) 2016/2017 jahiaasta metssigade küttemismaht ning -struktuur maakondade kaupa;
2) Metssigade peibutamiseks lisaõötmiskohtade registreerimine (vorm).

Jaotuskava: metsaosakond, looduskaitse osakond, regioonide juhatajad, jahinduse spetsialistid, jahinduse peaspetsialist, pressiesindaja, sisekommunikatsiooni peaspetsialist, peajurist, Leelo Kukk, Teet Koitjärv

Saata: Keskkonnaministeerium (keskkonnaministeerium@envir.ee);
Maaeluministeerium (pm@agri.ee);
Veterinaar- ja Toiduamet (vet@vet.agri.ee);
Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond (peep.mannil@envir.ee);
Keskkonnainspeksioon (valve@kki.ee);
Eesti Jahimeeste Selts (ejs@ejs.ee).
EESTI ERAMETSALIIT (erametsaliit@erametsaliit.ee)

Aimar Rakko
jahinduse ja vee-elustiku büroo
Metsaosakond

Lüüli Junti
peajurist
Üldosakond